

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת שלח • רוח בני האדם העולה למעלה

אחד מלא מים ונתן לו לשתות, בְּתַר דְּשֵׁתָהּ - אחר ששתה, אָמַר - אמר רבי ייסא, נְסַלַק עִמָּךְ לְמִיָּא - נעלה עמך להר למקום המים, סְלִיקוּ לְטוּרָא - עלו יחדיו להר, וְאַשְׁתַּכְּחוּ חַד חוּטָא דְמִיָּא דְקִיק - ומצאו שם מעיין שהיה מוציא חוט דק של מים, וּמְלִי קְטַפּוּרָא חַד - ומלאו ממנו כלי אחד, ואחר כך

במאמר זה מסופר על רבי חזקיה ורבי ייסא שהלכו בדרך, ורבי חזקיה נתקשה בביאור הפסוק בקהלת שנאמר בו 'כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם', שמאחר שדברי שלמה הם סתומים במדרגות החכמה, כיצד נפרש פסוק זה שיש בו פתחון פה לאלו שאינם מאמינים.

יְתָבוּ - ישבו, אָמַר לֹון הֵהוּא בְּר נֶשׁ - אמר להם אותו אדם, הִשְׁתָּא שְׂאִילוּ - עתה יכולים אתם לשאול שאלתכם, דְּהָא אָנָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא בְּאוּרִייתָא - שהרי אני השתדלתי ועסקתי בתורה, עַל יְדוּי דְחַד בְּרִי - על ידי בני אחד, דְּאָנָּא עֵיילִית לִיהּ לְבִי רַב - שאני הכנסתי לבית רבו ללמוד תורה, וּבְגִינִיהּ רְוּוּחָא בְּאוּרִייתָא - ומחמתו זכיתי והרווחתי אף אני בתורה, ששמעתי מבני את מה שלמד מרבו, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה - אמר רבי חזקיה לאותו אדם, אִי עַל יְדָא דְבְרָךְ - אם על ידי בנך זכית לתורה, טַב הוּא - טוב הוא, אָבַל מְלָה דְאָנָּן בִּיהּ - אבל דבר זה שנתקשינו בו, אָנָּא חֲמִינָא - רואה אני, דְלֵאֲתַר אַחְרָא בְּעֵי לְאַסְתַּלְקָא - שלמקום אחר צריך דבר זה להעלות להישאל, דְהֵינּוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּר יוֹחָאי, אָמַר הֵהוּא בְּר נֶשׁ - אמר אותו אדם, אִימָא מְלָךְ - אף פי כן תאמר את הדבר ומה שאתה מתקשה בו, מְשׁוּם דְלִזְמִינִי בְּאַפְרָקְסָתָא דְעִינִיא תִשְׁכַּח מְרַגְּנִיתָא - שלפעמים באמתחתו של העני תמצא מרגלית, דְהֵינּוּ חִידוּשֵׁי תוֹרָה, וְאִף אִנִּי אוֹלֵי אוֹכַל לְהַשִּׁיב בְּזַאת עַל שְׁאֲלַתְכֶם.

ענה מציגים לפנינו את שאלתם, וביאר להם שפסוק זה 'כי מקרה האדם ומקרה הבהמה' וגו' אינו מדברי שלמה ע"ה, אלא סברת הרשעים הכופרים שהם סבורים העולם מתנהג על פי הטבע והמקרה.

אָמַר לִיהּ הָאִי קָרָא דְאָמַר שְׁלֵמָה - אמר לו רבי חזקיה את הפסוק שאמר שלמה ע"ה, סַח לִיהּ - ושח לו את הקושי שהיה להם במקרא זה, אָמַר לִיהּ - אמר להם אותו אדם, וְכִי כְּמָה אַתּוֹן פְּרִישׁוֹן מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשְׂאָר - כמה פרושים אתם משאר האנשים שהם עמי הארץ, דְלֵא יְדַעִי - שאין אתם יודעים את שיחתם ומדריגתם כלל. אָמַרו לִיהּ - השיבוהו רבי חזקיה ורבי ייסא, וּבְמָה - כיצד אתה רואה בנו דבר זה, אָמַר לֹון - אמר להם, עַל דָּא - על אותו עמי הארץ אָמַר שְׁלֵמָה הָאִי קָרָא - אמר שלמה את הפסוק הנזכר, וְלֵא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה - ולא אמר שלמה פסוק זה מעצמו, והיינו שהוא סובר כך, כְּשִׁאָר אֵינּוֹן מְלִין - כמו שאר הדברים שאמרם שלמה בעצמו, אֵלָא אֲהַדְרֵי אֵינּוֹן מְלִין דְטַפְּשָׁאֵי עֲלֵמָא דְאָמְרִי כֹךְ - אלא חזר על דברי טיפשי העולם שאומרים כך, וּמֵאִי אָמְרִי - ומה הם אומרים, 'כִּי מְקַרְהָ הָאָדָם וּמְקַרְהָ הַבְּהֵמָה כְּמֹות זֶה פֶן מוֹת זֶה, וְרוּחַ אֶחָד לְכָל, וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלָכָא - שכל דברי שלמה המלך ע"ה, כְּלָהוּ סְתִימִין מְדַרְגִין דְחֻקְמָתָא - כולם סתומים, שהם ממדרגות החכמה, דְהֵינּוּ שְׁכוּלִם בְּאוּ מִסְפִּירוֹת הַמַּלְכוּת שְׁנִקְרָאת 'חֻכְמָה זְעִירָא', אִי הָכִי הָאִי קָרָא אִית בִּיהּ לְאַסְתַּלְקָא - ואם כן בפסוק זה יש להסתכל ולהתבונן בו, דְהָא פְתַחָא לְאֵינּוֹן דְלָאוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא - שהרי הוא פתחון פה לאלו שאינם מבני האמונה, שְׁכּוּפְרִים בְּהַשְׁאֲרַת הַנֶּפֶשׁ, אֲשַׁתְּכַח בִּיהּ - יש בו, אָמַר לִיהּ - אמר לו והשיבו רבי חזקיה לרבי ייסא, וְדָאִי הָכִי הוּא - ודאי כן הוא, שיש כאן פתחון פה למינים, וְאִית בִּיהּ לְמַנְדַּע וְלְאַסְתַּלְקָא - ויש בו במקרא זה לדעת ולהסתכל.

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֹולֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה, הִמִּינָא בְּאַפְךָ דְתַרְחַוְרָא אִית בְּנִינוּךָ, אָמַר לִיהּ, הָא וְדָאִי, הָאִי קָרָא אֲסַתְּפַלְנָא בִּיהּ, בִּינוֹן דְאָמַר שְׁלֵמָה (קהלת ג יט) 'כִּי מְקַרְהָ בְנֵי הָאָדָם וּמְקַרְהָ הַבְּהֵמָה וּמְקַרְהָ אַחַד לְהֶם' וְגו', וְתִנְיִין, דְכָל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, כְּלָהוּ סְתִימִין מְדַרְגִין דְחֻקְמָתָא. אִי הָכִי, הָאִי קָרָא אִית בִּיהּ לְאַסְתַּלְקָא, דְהָא פְתַחָא לְאֵינּוֹן דְלָאוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא אֲשַׁתְּכַח בִּיהּ, אָמַר לִיהּ, וְדָאִי הָכִי הוּא, וְאִית בִּיהּ לְמַנְדַּע וְלְאַסְתַּלְקָא. אַדְרַחֲכִי תְמוּ חַד בְּר נֶשׁ דְהוּה אֲתִי, שְׂאֵל לֹון מִיָּא, דְתוּחַ צַחִי, וְתוּחַ לֵאִי בְתוּקְפָא דְשְׁמִשָׁא, אָמְרוּ לִיהּ, מֵאֵן אַתָּה, אָמַר לֹון יוֹדָאִי אָנָּא, וְאָנָּא לֵאִי וְצַחֲינָא, אָמְרוּ לְעִית בְּאוּרִייתָא, אָמַר לֹון, עַד דְאָנָּא עִמְכוֹן בְּמִלִין, אָסְלַק לְהָאִי טוּרָא, וְתַמָּן אָסַב מִיָּא וְאַשְׁתִּי.

אָפִיק רַבִּי יִיסָא, חַד זְפִירָא מְלִי מִיִּין וְיַהֲב לִיהּ, בְּתַר דְשֵׁתָהּ, אָמַר נְסַלַק עִמָּךְ לְמִיָּא, סְלִיקוּ לְטוּרָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ חַד חוּטָא דְמִיָּא דְקִיק, וּמְלִי קְטַפּוּרָא חַד, יְתָבוּ, אָמַר לֹון הֵהוּא בְּר נֶשׁ, הִשְׁתָּא שְׂאִילוּ, דְהָא אָנָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא בְּאוּרִייתָא עַל יְדוּי דְחַד בְּרִי, דְאָנָּא עֵיילִית לִיהּ לְבִי רַב, וּבְגִינִיהּ רְוּוּחָא בְּאוּרִייתָא, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אִי עַל יְדָא דְבְרָךְ, מַטְב הוּא, אָבַל מְלָה דְאָנָּן בִּיהּ, אָנָּא חֲמִינָא דְלֵאֲתַר אַחְרָא בְּעֵי לְאַסְתַּלְקָא, אָמַר הֵהוּא בְּר נֶשׁ, אִימָא מְלָךְ, דְלִזְמִינִי בְּאַפְרָקְסָתָא דְעִינִיא תִשְׁכַּח מְרַגְּנִיתָא. אָמַר לִיהּ הָאִי קָרָא דְאָמַר שְׁלֵמָה, סַח לִיהּ, אָמַר לִיהּ, וְכִי (נ"א בְּמָה) כְּמָה אַתּוֹן פְּרִישׁוֹן מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשְׂאָר, דְלֵא יְדַעִי. אָמְרוּ לִיהּ, וּבְמָה, אָמַר לֹון, עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה הָאִי קָרָא, וְלֵא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה, כְּשִׁאָר אֵינּוֹן מְלִין, אֵלָא אֲהַדְרֵי אֵינּוֹן מְלִין דְטַפְּשָׁאֵי עֲלֵמָא דְאָמְרִי כֹךְ, וּמֵאִי אָמְרִי, 'כִּי מְקַרְהָ הָאָדָם וּמְקַרְהָ הַבְּהֵמָה' וְגו', טַפְּשָׁאֵי דְלֵא יְדַעִי, הַבְּהֵמָה כְּמֹות זֶה פֶן מוֹת זֶה, אֵין פִּי הַכָּל הַכָּל וְגו', טַפְּשָׁאֵי דְלֵא יְדַעִי - הַטִּיפְשִׁים שְׁאִינֵם יוֹדְעִים, וְשִׁם אַקַּח מִיָּם וְאַשְׁתִּי - ושם אקח מים ואשתה.

פתחון פה לכופרים.
רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֹולֵי בְּאַרְחָא - רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה - פנה ואמר רבי ייסא לרבי חזקיה, חֲמִינָא בְּאַפְךָ - רואה אני על פניך, דְתַרְחַוְרָא אִית בְּנִינוּךָ - שיש בך הרחור של קושיא, אָמַר לִיהּ - אמר לו והשיבו רבי חזקיה, הָא וְדָאִי - כן הוא ודאי, הָאִי קָרָא אֲסַתְּפַלְנָא בִּיהּ - בפסוק זה אני מסתכל ומתבונן, בִּינוֹן דְאָמַר שְׁלֵמָה כִּיוֹן שְׁשַׁלְמָה אָמַר בְּסַפְרָ קַהֲלַת (ג יט) 'כִּי מְקַרְהָ בְנֵי הָאָדָם וּמְקַרְהָ הַבְּהֵמָה וּמְקַרְהָ אַחַד לְהֶם, כְּמֹות זֶה פֶן מוֹת זֶה, וְרוּחַ אֶחָד לְכָל, וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלָכָא - שכל דברי שלמה המלך ע"ה, כְּלָהוּ סְתִימִין מְדַרְגִין דְחֻקְמָתָא - כולם סתומים, שהם ממדרגות החכמה, דְהֵינּוּ שְׁכוּלִם בְּאוּ מִסְפִּירוֹת הַמַּלְכוּת שְׁנִקְרָאת 'חֻכְמָה זְעִירָא', אִי הָכִי הָאִי קָרָא אִית בִּיהּ לְאַסְתַּלְקָא - ואם כן בפסוק זה יש להסתכל ולהתבונן בו, דְהָא פְתַחָא לְאֵינּוֹן דְלָאוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא - שהרי הוא פתחון פה לאלו שאינם מבני האמונה, שְׁכּוּפְרִים בְּהַשְׁאֲרַת הַנֶּפֶשׁ, אֲשַׁתְּכַח בִּיהּ - יש בו, אָמַר לִיהּ - אמר לו והשיבו רבי חזקיה לרבי ייסא, וְדָאִי הָכִי הוּא - ודאי כן הוא, שיש כאן פתחון פה למינים, וְאִית בִּיהּ לְמַנְדַּע וְלְאַסְתַּלְקָא - ויש בו במקרא זה לדעת ולהסתכל.
מספר שרבי חזקיה ורבי ייסא פגשו בדרך אדם אחד, ושאלוהו את שאלתם.
אַדְרַחֲכִי - בתוך כך, תְּמוּ חַד בְּר נֶשׁ דְהוּה אֲתִי - ראו אדם אחד שהיה בא לקראתם, שְׂאֵל לֹון מִיָּא - וביקש מהם מים לשתות, דְהוּה צַחִי - שהיה צמא, וְהוּה לֵאִי בְתוּקְפָא דְשְׁמִשָׁא - והיה עייף מחמת תוקף השמש, אָמְרוּ לִיהּ - אמרו רבי חזקיה ורבי ייסא לאותו אדם, מֵאֵן אַתָּה - מי אתה, אָמַר לֹון יוֹדָאִי אָנָּא - אמר להם יהודי אני, וְאָנָּא לֵאִי וְצַחֲינָא - ואני עייף וצמא, אָמְרוּ לְעִית בְּאוּרִייתָא - אמרו לו האם עסקת בתורה, וטעם שאלתם שרצו לתת מים רק למי שעוסק בתורה, אָמַר לֹון - אמר להם, עַד דְאָנָּא עִמְכוֹן בְּמִלִין - עד שאני מתעכב לדבר עמכם, אָסְלַק לְהָאִי טוּרָא - אעלה להר הזה שהיה סמוך להם, וְתַמָּן אָסַב מִיָּא וְאַשְׁתִּי - ושם אקח מים ואשתה.
אָפִיק רַבִּי יִיסָא חַד זְפִירָא מְלִי מִיִּין וְיַהֲב לִיהּ - הוציא רבי ייסא נאד

אמר הכתוב 'המה להם' - כלומר המה יהיו לעצמם, ולא לאחרנין - ולא יתערבו עם אחרים.

חזור עתה לפסוק 'כי מקרה האדם ומקרה הבהמה' וגו' שהיא סברת הכופרים כזכור, ואומר שתיפח רוחם של אותם טיפשים וטוב להם שלא באו לעולם.

ומה דעתא דלהון - ומה הדעה של אותם בני אדם, הוא הגאמר בפסוק 'כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם' וגו' - שמקרה האדם ומקרה הבהמה הכל אחד בהנהגה שוה, תיפח רוחיהון - תיפח רוחם של אותם האנשים, דאינון בעירי - שהם בהמות וחסרים המה ממדרגת הנפש, וכן אינון טפשיא - הם טיפשים וחסרים דעת התורה שהיא מדריגת הרוח, וכן אינון מחוסרי מהימנותא - הם חסרי אמונה וחסרים ממדריגת הנשמה, ווי לון - אוי להם, כנגד חסרון הרוח, ווי לנפשיהו - אוי לנפשם, כנגד חסרון הנפש, טב להו דלא ייתנו לעלמא - טוב להם אילו לא באו לעולם, כנגד חסרון הנשמה.

שלמה ע"ה משיב לאותם הכופרים בפסוק שלאחריו 'ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה', שאותם כופרים אינם יודעים את כבוד המלך העליון ואינם מסתכלים בתורה, וחסרים הם מידיעה זו שנשמת האדם עולה למעלה ליהנות מאור המלך הקדוש, ונצרת בצרור החיים.

ומה אתיב לון שלמה על דא - ומה השיב להם שלמה ע"ה על זאת, קרא אבתריה - דבר זה מבואר בפסוק שלאחריו, ואמר שם שלמה, 'ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארצי', ומפרש הפסוק והולך 'ומי יודע באינון טפשיא' - ומי מהם היודע באותם הטיפשים, שהרי אין בהם היודע אמיתת הדברים, דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה - שאינם יודעים בכבודו של המלך העליון, ולא מסתכלי באורייתא - ואינם מסתכלים ומתבוננים בתורה לדעת להיכן עולה נשמת הצדיק אחר יציאתה מהעולם, ולכן לא יודעים את האמת כי 'רוח בני האדם העולה היא למעלה' - רוח האדם הצדיק עולה למעלה, ומפרש מהו 'למעלה' לאתר עלאה - למקום העליון, דהיינו לעולם הבריאה, לאתר יקר למקום יקר דהיינו לעולם היצירה, לאתר קדישא - למקום קדוש דהיינו לעולם העשיה, לאתונא מנהירו עלאה - כדי שתיוון אותה רוח מהאור העליון, שהיא הבינה דאצילות המקנת בעולם הבריאה, מנהירו דמלכא קדישא - מאור המלך הקדוש, שהוא זעיר אנפין דאצילות המקנן בעולם היצירה, למהוי צרווא בצרווא דחיי - כדי שתהא צרורה בצרור החיים, שהיא המלכות דאצילות המקנת בעולם העשיה, ואשתכחת קמי מלכא קדישא עולה תמימה - ונמצאת הרוח לפני המלך הקדוש עולה תמימה כענין שאמרנו על מיכאל המקריב נשמתו של צדיקים, ודא הוא וזהו מה שכתוב בפסוק 'העולה היא למעלה' - שזהו ביאור נוסף בפסוק שהוא מלשון קרבן עולה.

ולא מסתכלן בחכמתא - ואינם מסתכלים ומתבוננים בחכמה, אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה - ואומרים שהנהגת העולם היא הנהגת הטבע שהוא מתמיד והולך, והוא במקרה ללא כוונה מיוחדת לשום תכלית, וקודשא בריך הוא לא אשגח עליהו - והקדוש ברוך אינו משגיח עליהם אף שהם בני אדם המעולים מהבהמות בשכל ובחירה ושאר מעלות, אלא - אלא אומרים הטיפשים 'מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם' כמות זה פן מות זה, ורוח אחד לכל, ומותר האדם מן הבהמה אין כי הפל הבל' וגו' - ובני האדם שוים הם בהשגחה לבעלי חיים שאין בהם שכל ובחירה.

אחר שביאר שהרשעים הכופרים הם אלו שאומרים 'מקרה אחד לכל', ממשיך לבאר ששלמה ע"ה כינה את אותם הכופרים 'בהמה', וכונת שלמה בזה להפרישם משאר בני אדם, כדי שלא יתחברו עמם בני אדם המאמינים.

וכד שלמה אסתפל - וכששלמה המלך ע"ה הסתכל, באלין טפשיאין - בסברת אותם הטיפשים, דקאמרי דא - שאומרים דעה נפסדת זאת, קרא לון בהמה - קרא לאותם טיפשים 'בהמה', דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש - שהם עושים את עצמם כבהמה ממש, דהיינו שמורידים את עצמם למדריגת הבהמה, בגין דאמרי מליו אליו - משום שהם אומרים דברים אלו שאין חילוק בינם לבין בהמה. ומנלן - ומנין לנו ששלמה ע"ה קרא אותם בהמה, קרא דעליה אוכח - הפסוק הקודם לו יוכיח, דקתיב - שכתוב בפסוק (שם פסוק יח) 'אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים, ולראות שהם בהמה המה להם', ומפרש מה שאמר שלמה 'אמרתי אני בלבי' פירושו וחסייבא בהאי לאסתפל - וחשבתי בדבר זה להסתכל ולהתבונן, על מה - על איזה דבר צריך להסתכל, 'על דברת בני האדם' - על דבורי ומחשבות בני האדם, והיינו על מלה ההוא מלה דטפשייתא דאינון אמרי - על דבר הטיפשות שהם סוברים ואומרים שהנהגת העולם במקרה וטבע, ואמר שלמה עליהם 'לברם האלהים' בלחודייהו - שברר והבדיל אותם השי"ת מתוך שאר בני האדם המאמינים ויהיו נפרדים לבדם, ולא יתחברו בהדי בני נשא אחרנין דאית לון מהימנותא - ולא יתחברו עם בני אדם אחרים שיש להם אמונה ויבואו לטעות כמותם. ועוד אמר שלמה 'ולראות שהם בהמה המה להם', ופירושו 'ולראות' בהו אינון בני מהימנותא - שבאתי להראות ולגלות כדי שיראו בהם אותם בני האמונה, 'שהם בהמה ממש' - שהם כבהמות ממש, ונדעתייהו כבעירא -

ודעתם כבהמה שאינה יודעת אלא מה שרואה. ועל ידי זה שהודיע שלמה ע"ה שהם כבהמות 'המה להם' בלחודייהו - על ידי זה הם יהיו מופרדים לעצמם, ולא יתערבו עמם, ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשייתא דא - ולא יכנסו בני האמונה בדעת טיפשות זו וילמדו ממעשיהם, ועל דא - ולכן

ולא מסתכלן בחכמתא, אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה, וקודשא בריך הוא לא אשגח עליהו, אלא 'מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד' וגו'. וכד שלמה אסתפל באלין טפשיאין דקאמרי דא, קרא לון בהמה, דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש, בגין דאמרי מליו אליו. ומנלן, קרא דעליה אוכח, דקתיב (שם פסוק יח) 'אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם', אמרתי אני בלבי וחסייבא בהאי לאסתפל, על מה, על דברת בני האדם, על ההוא מלה דטפשייתא דאינון אמרי, לברם האלהים בלחודייהו, ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרנין דאית לון מהימנותא. ולראות שהם בהמה המה להם, ולראות' בהו אינון בני מהימנותא, שהם בהמה ממש, ונדעתייהו כבעירא. בלחודייהו, ולא לאעלאה לבני מהימנותא, דטפשייתא דא, ועל דא 'המה להם', ולא לאחרנין. ומה דעתא דלהון, 'כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם' וגו', תיפח רוחיהון, דאינון בעירי, אינון טפשיא, אינון מחוסרי מהימנותא, ווי לון, ווי לנפשיהו, טב להו דלא ייתנו לעלמא.

ומה אתיב לון שלמה על דא, קרא אבתריה, ואמר, 'ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארצי', 'ומי יודע באינון טפשיא, דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה היא למעלה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתונא מנהירו עלאה, מנהירו דמלכא קדישא, למהוי צרווא בצרווא דחיי, ואשתכחת קמי מלכא קדישא עולה תמימה, ודא הוא 'העולה היא למעלה'.

Advertisement for 'Nafshi Zמאה לדעת כל רז סודך' (My Soul's Great Secret). The ad features a white dove in flight, a stack of books, and a circular logo with Hebrew text. The main text reads: 'נפשי צמאה לדעת כל רז סודך' and 'זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים'. At the bottom, it provides contact information: 'מרכז הזמנות: 1800-22-55-66' and 'אתר: 437-0054 (718) 44-20-8806'.